

CİLT 11, SAYI 5, MAYIS 1983

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüŖ

GÖRÜŞ (AYLIK YAYIN) OCAK 1983

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

Sahibi ve Sorumlu Neşriyat Müdürü :

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

Yönetim Kurulu Başkanı Ali Koçman

Yazı İşleri Müdürü :

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

Genel Sekreteri Ertuğrul İhsan Özol

Adres : Cumhuriyet Cad. Ferah Ap. 233/9

Harbiye - İSTANBUL

Telefon : 46 24 12

Görüş'teki yazılar, kaynak olarak, TUSİAD

GÖRÜŞ'ün belirtilmesi koşuluyla izinsiz kullanı-

labilir.

Basıldığı Yer : İleri Matbaacılık Basım Yayın

Koll. Şti. Tel : 22 25 77

Bu Sayıda

- Batı Ekonomilerinde Düzelmeye 4
- Ucuz Petrolün Ekonomik Etkileri... 7
- Yeni Sanayileşen Ülkelerde İhracat 10
- Rusya'da Teşvik Tedbirleri 14
- Üretkenliği Arttırmanın Bir Yolu 16
- Şehirleşmenin Olumsuz Etkileri ... 19
- Alman KİT'leri 22
- İş Hayatında Stres'in Nedenleri
ve Çareleri 24
- KORE OECD Üyeliğine Aday 28
- TSKB Kredileri 30
- Duydunuz mu? 32

Batı Ekonomilerinde Düzelmeye

Batı ülkelerinde gerçek bir ekonomik düzelmeye bir çok belirtisi artık gün ışığına çıktı. Borsalarda hisse senedi fiyatları yükselirken, petrol fiyatlarının ve faiz hadlerinin düşmeye başlamasıyla, üç yıldır süregelen ekonomik krizin yerini olumlu bir ekonomik gelişmeye bıraktığına iş çevreleri inanmaya başladılar.

Tüm raporlar yatırımlarla birlikte tüketim eğiliminin de arttığını vurguluyor. Aynı şekilde Amerikan ekonomisinde de görülmeğe başlanan ekonomik gelişmenin Batı Avrupadaki olumlu görünümü daha da etkilemesi bekleniyor.

Olumlu gelişmenin en çok hissedildiği iki ülke Batı Almanya ve İngiltere. Batı Almanya'da 6 Mart 1983 seçimleri sonucu muhafazakâr Hıristiyan Demokratların iktidara gelmeleriyle Frankfurt borsasında hisse senetleri rekor bir düzeye yükselirken, diğer borsalar da durumdan etkilenmiş ve iyimser hava her tarafa yayılmaya başlamıştır.

Bilindiği gibi faiz hadleri harcamaları etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Son

altı ay zarfında faizlerde görülen düşmenin devam edeceği sanılmaktadır. İngilterenin dört büyük bankası banka faizlerini % 11' den % 10,5'e düşürürken Almanya'da da faizlerin aynı şekilde hızla düşmekte olduğu görülmektedir. Alman işadamları bu trendin devamı halinde üç yıldan beri hasret kalınan büyük siparişlerin başlayacağına inanıyorlar. Örneğin Opel fabrikaları yöneticileri 1982 satışlarının zaten kesin bir düzelmeye ilk habercisi olduğunu, ancak 1983 satışlarının % 15 oranında daha yüksek olacağını umduklarını ifade ediyorlar. İyimser hava Thatcher hükümetini de sarmış durumda. Yılbaşında 1983 için % 1.5' luk bir gelişme öngörülürken, hükümet yetkilileri bu rakamın şimdi % 2 olacağını belirtiyorlar. İngiltere'de bu rakamın 1982'de sadece % 0.5, 1981'de ise % —2.4 olduğu hatırlanacak olursa 1983 projeksiyonu gerçekten de olumlu gözüküyor.

Batılı ülkeler arasında İtalya ile Fransa'nın durumları parlak gözüküyor. Şöyle'ki : İtalya Merkez Bankası Başkanı Ciampi, İtalyan Ekonomisinin büyüme hızını % 0 olarak değerlendirirken, geçen yıl % 17 olan enflasyon hızının bu yıl % 20'ye çıkma ihtimali olduğunu belirtiyor. Oysa tüm Av-

rupa ortalamasında enflasyonun geçen yıl % 10.7 iken bu yıl % 8.4'e inmesi bekleniyor.

İşsizlik oranındaki olumsuz gelişmenin de 1984 yılına kadar yükselerek devam etmesi ve 1982'de % 9 işsizlik oranının 1983'de % 10.1 ve 1984'te de % 10.7 olarak gerçekleşmesi öngörülüyor.

Fransa'da ise yeni yatırım hareketleri görülmesine rağmen, ödemeler bilançosundaki 14 milyar dolarlık açık ve ihracattaki düşüş ekonomiyi frenliyor.

Uzmanlar fazla iyimserliğin tehlikeli olacağına da dikkati çekiyorlar; petrol fiyatlarındaki düşüş her ne kadar olumlu ise de, petrol üreticilerinin siparişlerindeki azalmanın olumsuz etkileri üzerinde duruyorlar. Ancak burada uğranılacak kaybın Amerikan ekonomisindeki düzelmeye karşılanabileceği de bir gerçek. Amerikadaki ithalat artışı bugüne kadar petrol üreticilerine mal satmaya çalışan Avrupalıları ABD'ye yöneltecek ve böylece bir tarafta uğranılan zarar, öte tarafta telafi edilecek. Bunun için de ön şart; doların bugünkü durumunun devamı ve Avrupa mallarına olan Amerikan talebinin artması.

Ucuz Petrolün Ekonomik Etkileri

200 sene önce başlayan Endüstri Devriminden beri dünya ekonomisinin gelişimi ucuz enerjiye dayanmaktadır. OPEC'in 1974 de petrol fiyatını dört kat arttırması 1979'da da bunu tekrarlaması hem ekonomik gelişmeyi engellemiş hem de enflasyonun iki haneli rakkamlara ulaşmasına neden olmuştur. Bu durum bugün tersine dönmüştür. Petrol fiyatının düşmesi ile ekonomik gelişmeyi sağlama ve enflasyonu düşürme şansı belirmiştir. Tabii petrol fiyatlarındaki düşüşten herkes aynı oranda yararlanmamaktadır. Meksika, Venezuela ve Endonezya'nın gelirleri azalırken, daha az ithalat yapacaklar ve borçlarını ödemedede büyük güçlüklerle karşılaşacaklardır. Bu durumda hemen hemen bütün bankalar güç duruma düşecektir.

Bununla birlikte petrol fiyatlarındaki düşüş hem endüstrileşmiş hem de gelişmekte olan ülkeler için çok büyük önem taşımaktadır. Örneğin, petrol fiyatının varil başına 34 dolardan 25 dolara düşmesi ABD'de reel ekonomik gelişmenin % 2.5 yerine % 3.5 olarak gerçekleşmesini sağlayacak-

tır. OECD'ye üye ülkelerde de ekonomik gelişme iki kat artıp % 3.0 olarak gerçekleşecektir.

Bütçelerinin büyük bir kısmını pahalı enerjiye harcayan orta ve düşük gelirli aileler bugün enerji fiyatının düşmesi ile diğer mallara daha fazla harcama yapabileceklerdir. Diğer yandan düşük petrol fiyatları sermaye harcamalarında da bir iyileşme anlamına gelebilir. Özellikle tüketici harcamalarının artması ile fabrikalar daha yüksek kapasite ile çalışmaya başlayabilirler. Bu da işletmelere makina ve teçhizata daha fazla yatırım yapma isteği verecektir.

Birçok uzman petrol fiyatlarının en az birkaç sene düşük düzeyde kalacağını tahmin etmektedirler. Böylece batılı ülkeler sadece enflasyonla mücadele yerine, ekonomik gelişmeyi sağlamak ve işsizliği azaltmak için önlemler alma şansına sahip olacaklar. Ucuz petrol tüm endüstri kollarının gelişmesini olumlu yönde etkileyecektir. Enerji maliyetinin önem taşıdığı tüm endüstrilerde maliyetin düşmesi ile, kârlılık artacaktır. Diğer yandan enerji endüstrisi petrol fiyatlarındaki düşüş ile zarara uğrayacaktır. Örneğin, tabii gaz aramalarının

yavaşlaması bu sahada istihdamın azalmasına, bazı bölgelerde halkın gelirlerinin önemli ölçüde düşmesine ve tabii gaz endüstrisinin hızla piyasa payını kaybetmesine neden olmaktadır.

Petrol fiyatlarındaki ani düşüş malî piyasada kargaşa anlamına gelecektir. Hem petrol üreten hem de petrol tüketen üçüncü dünya ülkelerine borç veren bankalar bu durumdan hem kârlı hem zararlı çıkacaklardır. Ayrıca petrol şirketleri de bankalara milyarlarca dolar borçludurlar. Uluslararası malî sistemin petrol fiyatlarındaki düşüşten olumsuz etkilenmemesi fiyatlardaki düşüşün büyüklüğüne ve hızına bağlıdır.

Fiyatların çok fazla düşmesi halinde bunun şok etkisinin uyarıcı etkisini bertaraf etmesinden endişe duyulmaktadır. Bu durumda genişleyici bir politika uygulanması ve Arap'ların 1974'de ve 1975 yıllarında yaptıkları gibi para harcamaktan kaçınılması gerekmektedir.

Kaynak: International Business Week

Yeni Sanayileşen Ülkelerde İhracat

Yeni sanayileşen ülkelerin küçük bir bölümü az ihracata yönelik, son 10 yılda yüksek kalkınma hızları gösteren ülkelerdir. Türkiye'nin de 24 Ocak 1980 kararlarından, sonra aday olduğu bu grupta Brezilya, Taiwan, Singapur, Kore, HongKong yer almaktadır. Özellikleri birbirlerinden farklı olmakla beraber hepsinin ortak başarısı iki faktöre bağlıdır.

— İmalat ve sanayi sektörlerinin ekspansiyon kaynağı olarak iç piyasadan çok ihracat artışına ve dünya ekonomisine bel bağlamışlardır.

— Ekonominin kalkınmaya öncelik vermiş oldukları için politikalarını ona göre ayarlamışlardır.

Yeni sanayileşen ekonomiler fakir toplumların ekonomilerinin yapılarını değiştirebileceklerini ispat etmişlerdir.

1950'li ve 1960'lı yıllarda dünyayı ikiye ayırmak mutad idi: Kalkınmış ülkeler ve Kalkınmakta olan ülkeler. Kalkınmakta olan ülkeler tarım ürünleri üreticileri idi. Bunların imalat sektörleri genellikle küçüktü, iç

pazarları için el ürünleri ve yüksek maliyetli, düşük kaliteli malları gümrük duvarları ve ithal yasakları altında üretiyorlardı. 1960 yılında kalkınmakta olan ülkelerin ihracatı içinde ancak yüzde 11'i sanayi mallarından oluşmakta idi ve genellikle yerli ham maddelere bağlı bulunmakta idi.

1960 yılında dünya ihracatının ancak yüzde 6'sı kalkınmakta olan ülkelere kaynaklanmakta idi.

1976 yılında kalkınmakta olan ülkeler ihracatının yüzde 27 sini sanayi ürünlerinden oluşmakta bu ülkelerin sınıflı mal ihracatı dünya sınıflı mal ihracatının yüzde 10'una eşit bulunmakta idi.

Bu konuda, üç eğilim dikkati çekmektedir.

● Kalkınmakta olan ülkelerin sınıflı ürün ihracatının artış hızı yüksektir. Yakın gelecekte artış hızının yüksekliği % 10 payında artacağını göstermektedir.

● Sınıflı ürün ihracatının büyük bir kısmı çok az sayıda ülke tarafından sağlanmaktadır.

● İhracat artışını sağlayan ülkeler ekonomilerinde de çok yüksek kalkınma hızları sağlamıştır.

Dünya Sınai Ürün İhracatının Dağılımı
(Dünya Ticaretinin %)

	1963	1973	1976
Kalkınmış ülkeler	80.49	82.25	82.76
Arjantin	0.01	0.21	0.17
Brezilya	0.05	0.35	0.41
HongKong	0.76	1.05	1.15
Hindistan	0.85	0.45	0.49
Kore	0.05	0.78	1.20
Meksika	0.17	0.64	0.51
Singapur	0.38	0.46	0.52
Taiwan	0.16	1.04	1.23
Yugoslavya	0.40	0.55	0.60
Türkiye	(0.11)	(0.16)	(0.15)
Diğer Gelişmekte Olan Ülkeler	1.84	1.68	1.06
Toplam Gelişmekte Olan Ülkeler	5.29	8.63	8.67
Merkezi Planla Yönetilen Ülkeler	13.35	10.00	9.65
Toplam	100.0	100.0	100.0

Yeni sanayileşen ülkeler arasında Brezilya, Hongkong, Kore, Singapur ve Taiwan sınaî ürün ihracatının dünya sınaî ürün ihracatı içindeki payı 1963 yılında yüzde 1.40'tan 1976 yılında yüzde 4.51'e yükselmiştir.

Türkiye dahil diğer gelişmekte olan ülkelerin payı yerinde saymıştır. Diğer bir deyimle toplam gelişmekte olan ülkelerin payı bu beş ülke sayesinde 1963'de yüzde 5.29 dan 1976 yılında yüzde 8.67'ye yükselmiştir. Bu gelişmeler Merkezî Planla yönetilen ülkelerin sınaî ürün ihracatında 1963'de yüzde 13.35'dan 1976 da yüzde 9.65'e gerilemesi şeklinde olmuştur.

Kalkınmış ülkeler ise paylarını 1963'de yüzde 80.49'dan 1976'da yüzde 82.76'ya yükseltmiştir.

Türkiye 1963 ile 1973 arasında yüzde 0.11' den yüzde 0.16'ya küçük bir düzelme 1973 ile 1976 arasında ise küçükde olsa yüzde 0.16'dan yüzde 0.15'e bir gerileme göstermektedir.

Rusya'da Teşvik Tedbirleri

Üretim kalitesinin düzelmesi için Sovyetler Birliği de piyasa ekonomisinin kurallarında çare arıyor..

Sovyetler Birliğinin yeni lideri Yuri Andropov iktidara geldiği geçen Kasım ayından beri Sovyet ekonomisini daha üretken ve çok ağır işleyen bürokrasiyi de daha esnek bir biçime sokmak için çaba sarfediyor. Sovyet ekonomisinin yapısında en çok eleştirilen nokta, bütün üretim hedeflerinin sadece kantitatif oluşu.. Kalite, yani vasıflı mala bugüne kadar önem verilmemiş. Örneğin sırf plan tarafından verilen hedefe ulaşmak için Sovyet ayakkabı fabrikalarının üretmiş oldukları ayakkabılar artık tüketicinin isteksizliği yüzünden depolarda çürürken, üretim hedefine ulaştıkları için ayakkabı fabrikalarının yöneticileri Karadeniz sahillerinde tatil yaparak ödüllendiriliyorlar.

Sovyet uçak sanayiinin kurucularından biri olan Oleg Antonov sendikanın günlük gazetesi TRUD'da (Emek), 20 yıldan beri

Sovyet plancılarının hiç bir yenilik getir-mediklerinden yakınarak, kendilerini yeni tür bir üretime yönlendirecek herhangi bir teşvik veya zorunluk olmadığından daha çağdaş yolcu uçaklarının yapılmadığını i-leri sürüyor. Antonov'a göre, bundan son-raki planlara yeni yaklaşımlar getirilmeli ve artık yöneticiyi sadece üretim hedefle-rine değil satışa da yönlendirerek başında bulunduğu kuruluşu kârlı hale sokabilecek anlayışa getirmek gerekiyor.

Sovyetlerin resmi yayın organı Pravda ga-zetesinde bile son yıllarda Doğu Avrupa ül-kelerinde bazı branşlarda uygulanmaya başlanan serbest piyasa ekonomisi kural-larından ölçülü bir şekilde övgüsü yapı-lıyor. Örneğin Doğu Almanya'da yatay bir guruplaşma olan «kombinat»'ların başarı-sı ve Macaristanla Bulgaristanda devlet desteği almadan çalışan tarımsal işletme-lerin başarıları sergileniyor.

Zaten son zamanlarda Sovyet hükümeti-nin yeni bir takım ekonomik önlemler al-dığı da görülüyor, ancak bunlar şimdilik daha ziyade Sovyet KİT'lerinin ürünlerine zam şeklinde, ileride daha köklü reform-ların beklendiği de uzmanlarca ifade edili-yor.

Üretkenliği Artırmanın Bir Yolu

İşletmelerde insan faktörünün başka bir deyimle insan kaynağının en verimli şekilde kullanılmasının kârlılıkla yakından ilişkili olduğu artık herkes tarafından kabul edilmektedir. Çalışanların moralinin yükseltilmesine ve çalışma ortamında huzurun sağlanmasına yönelik önlemlerin alınması ile üretimin, satışların ve kârın önemli oranlarda arttığı görülmektedir. Bu durum insan kaynağına verilen önem ve kârlılığın artması arasındaki ilişkinin tesadüfi olmadığını göstermektedir.

ABD'de kârı son derece düşük olan bir şirket bu gerçekten hareket ederek çalışanların moralini yükseltip şirkete olan güvenlerini sağlayarak üretkenliği arttırmaya yönelik çalışmalar yapmıştır. Yöneticiler öncelikle piyasa araştırması yaparak müşterilerin gün geçtikçe kalite ve anında servis konusunda daha titiz olduklarını görmüşlerdir. Kaliteyi yükseltmek amacı ile her ay iş saatleri içinde çalışanlarla toplantı yaparak o ay en iyi çalışan işçiyi seçmeye başlamışlardır. Seçilen işçinin ismi 'ayın süper adamı' olarak bir şilte yazılıp

herkesin görebileceği bir yere asılmıştır. Bu toplantıda müşterilerden gelen şirket ile ilgili bir övgü alındığında herkes bundan haberdar edilerek, bu gelişmede onlara paylarının büyük olduğu hissettirilmiştir.

Parasal teşvik unsurlarını ikramiyeler gibi, adil olmasına önem verilirken, senede iki kere çalışanların performansı doğrudan sorumlu olduğu kişi tarafından gözden geçirilerek herkese hangi konularda başarılı olduğu, hangi yönlerini geliştirmesi gerektiği ve ne konuda şirketin kendine yardım etmek istediği bildirilmiştir.

Çalışanların şirketin başarısına olan katkısının çok yüksek olduğuna inanan şirket, elemanlarını titizlikle seçmektedir. İşe alınacak kişilerin kendine ailesine ve çalışacağı kuruluşa önem veren terbiyeli ve nazik kişiler olmasına önem verilirken, dürüst, meraklı, çeşitli işler yapabilen, çekinmeden açıkca fikirlerini söyleyebilecek yaratılışta olmalarına özen gösterilmiştir. Yöneticiler başarılı kişileri övmenin hiçbir masrafı olmadığını, kişisel özellikleri ve mesleki başarıları takdir etmenin çok önemli teşvik amacı olduğuna inanmışlardır. Diğer yandan, kişileri sadece yanla-

rında çalışan alelade insanlar değil, birer arkadaş olarak da görmenin ve her konuda yardımcı olmaya çalışmanın önemini kabul etmişlerdir. Bütün bu uygulamaların sonucunda üç yıl içinde satışlar üç kat, kâr ise altı kat artmıştır.

Yöneticiler mutlu işçinin daha üretken olduğunu, üretimin arttığını, çalışanların tutumlarının olumlu yönde değiştiğini ve işten ayrılma oranının düştüğünü, neşeli bir ortamda çalışmanın kendileri için de daha büyük bir zevk olduğunu belirtmişlerdir.

Kaynak: HBR Jan. 1983

Şehirleşmenin Olumsuz Etkileri

Hızlı şehirleşme ve ekonomik faaliyetlerin belli bazı bölgelerde toplanması endüstriyel gelişmenin kaçınılmaz sonuçlarıdır. Ancak imkânsız değilse bile optimal şehirleşme oranını ve ekonomik faaliyetlerin ülke çapında en iyi dağılımını sağlamak güçtür. Kentsel veya kırsal gelişmenin kazançları ve maliyetleri hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle büyük kentlerde altyapısının geliştirilmesinin trafik sorunlarının veya hava kirliliğinin yüklediği maliyetlerin ne derece şehirlerin büyümesi ile endüstride maliyetlerin düşüp üretkenliğin artmasının, eğitim ve sağlık gibi hizmetlerin daha kolay sağlanmasının getirdiği kazançlarla karşılanabildiği konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

Kaynakların bölgeler ve şehirler arasında daha dengeli dağılımını sağlamak için gerekli olan politikalar ülkeden ülkeye değişiyorsa da bazı genel prensipler uygulanmaktadır.

Bunlardan biri genel olarak nüfus artışını bunun yanısıra şehir nüfusunu azaltmak

için doğum oranının düşürülmesidir. Afrika ve Asya ülkelerinde aile planlaması sonucu kentlere göç büyük ölçüde azaltılmıştır. Endüstriyel gelişmenin büyük kentlere doğru yayılmasına neden olan milli politikaların da terk edilmesi gerekmektedir. Milli gelirden ve istihdamda önemli yeri olan tarım sektörünün uygun tarımsal politikalarla desteklenmesi çok önemlidir.

Kentlere göç kontrol ile durdurulamadığı gibi, azaltılamamaktadır. Ancak kesin baskı uygulanması halinde göç yavaşlatılabilir. Doğal olarak şehirler daha cazip iş imkânları sundukça göçmen sayısı artmaktadır.

Belli başlı büyük birkaç şehrin daha da büyümesini önlemek için büyüme potansiyeli olan birkaç şehrin gelişmesini desteklemek uygulanması gereken politikalardır. Ancak bu bölgelerde belli sektörlerin gelişimini desteklemeden önce özellikle söz konusu sektörler için potansiyeli olup olmadığı incelenmelidir.

Özel yatırımları belli bölgelerde teşvik etmek için altyapının ve kurumsal desteğin (bölgesel otoritelerin daha etkin çalışması, kredi ve teknik yardımının daha kolaylaştırılması) sağlanması gerekmektedir.

Kentleşmenin belli bölgelerde yoğunlaşmasını önlemek için uygulanan politikaların etkin olabilmesi için uzun bir süre aralıksız uygulanması gerekmektedir. Durup tekrar başlayan yaklaşımlar özel yatırımcıların büyük şehirlerden uzaklaşıp, yeni bölgelerde yatırım yapma isteklerini kırar. İkinci olarak gelişmesi istenen bölgede uygulanacak politikalar dikkatli bir şekilde düzenlenmedikçe desteğin büyük bir kısmından o bölgedeki belli başlı kimselerin faydalanma ihtimali çok yüksektir.

Kaynak : Dünya Bankası

Alman KiT'leri

Federal Almanya'da gerek hükümet, gerek kantonlar ve gerekse bazı şehir konseyleri sanayi ile görüldüğünden fazla ilgilidirler. Birçok batı ülkesinde olduğu gibi devlet, altyapı hizmeti kurumları ve nakliyat dışında büyük bir benzin şirketi, (VEBA), otomotiv sanayi, (Wolkswagen) bir çelik imalatçısı olan Salzgitter ile kömür devi Ruhrkohle'yi kontrol etmektedir.

Yerel otoriteler ayrıca gemi inşalarında ve hava ulaşımında etkili olmaktadır.

Bütün bunlara rağmen Batı Almanya'da sanayinin devletleştirilmesine karşı koyan genel bir tutum vardır. Ancak hemen belirtmek gerekir ki Federal Almanya'da devletin sahip olduğu şirketler sıkı sıkıya piyasa ekonomisi kaidelerine uyarlar. Yani, adı geçen sanayilerde serbest piyasa ekonomisi paralelinde arz ve talep tamamen geçerlidir.

Devlet müdahalesi sadece sanayiye sahip olmak şeklinde anlaşılmalıdır. Devlet ya da yerel yönetimler sanayiye gerekli görüldüğü takdirde hibe, borç ya da yatırım yaparak katılır. Ayrıca kamu şirketleri

ile özel şirketlerin birleştirilmesi de böyle bir yaklaşım çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Örneğin, Siemens ile Grundig.

Bonn'un kurtarma operasyonlarında AEG'de de olduğu gibi şöyle bir yol takip edilmekte : Hükümet giderlere ortak olmakta, kredi alan firmalar da kendi paylarına düşeni ödemekte, ya da bazı haklarından vazgeçmektedirler. İşgücü de işten çıkarılma halinde sosyal ödemelerde bazı kısıtlamaları kabul etmektedir.

Bonn bu şekilde direkt bir müdahalede bulunmaktan kaçınmakta, ayrıca firmalara ihracat kredisi garanti ederek ucuz kredi tedarik etmektedir. Hermes garantileri Federal Almanya'nın ihracat başarısının anahtarı olarak değerlendirilmelidir.

Kaynak : İHT

İş Hayatında Stres'in Nedenleri ve Çareleri

ABD'nde girişimciler yaptıkları işten ve bağımsız hareket edebilmekten tatmin olduklarını, önemli miktarda servet elde ettiklerini, ancak bunun da oldukça yüklü bir maliyeti olduğunu belirtiyorlar. Şirketlerin kârlılık durumlarının gayet iyi olmasına rağmen girişimcilerin hemen hepsi stresten şikayetçidirler. Stres sadece hoş olmayan tecrübelere bir reaksiyon olmadığı gibi, finansal yönden bir başarı elde edildiğinde problem olmaktan çıkan bir olay da değildir. Bu girişimciliğin bir parçasıdır. Genel kanının aksine stres daima kötü bir şey değildir. Stres yalnızca aralıksız devam ettiği takdirde hayati tehlike arzettiği halde, bazı durumlarda verimi ve performansı artırabilir. Yapıcı sınırlar içinde tutulamayacak olursa vücudun hastalıklara karşı direncini azaltır. Stresin belli başlı dört nedeni şöyle sıralanabilir :

1. **Yalnızlık:** Girişimciler her ne kadar diğer insanlarla - personel, müşteriler vs. - devamlı ilişki içinde iseler de, gerçekten kendilerine yardım edecek kişilerin rakip olmaları nedeni ile kendilerini yalnız hissederekler.

2. **İşlerin Yoğunluğu :** Bu kişilerin işleri o derece yoğundur ki bir noktadan sonra sağladıkları finansal başarı onlar için bir sıkıntı kaynağı haline gelebilir. Örneğin bir işadamı tatile gitmek istediğinde işlerden buna vakit bulamayabilir. Ayrıca girişimciler günün büyük bir kısmını çalışarak geçirdiklerinden sosyal faaliyetlere ve özel yaşamlarına fazla vakit ayıramazlar.

3. **Diğer insanlarla ilgili sorunlar :** Girişimcilerin bağımsız oldukları fikri aslında yanıltıcıdır. Çünkü bunlardan birçoğu ortaklara, müşterilere veya hammadde temin edenlere bağılıdırlar.

4. **Kesin başarı elde etme güdüsü :** Şirketin büyüyüp gelişmesi kişinin genel kabiliyetini gösterdiğinden, herne pahasına olursa olsun başarı elde etmek için bir gayret sarfedilir.

Girişimciler iş ve özel hayatlarını stresi önleyecek şekilde nasıl düzenleyebilirler?

Bunun tek ve kesin bir cevabı yoktur. İlk adım olarak stresin varlığının kabulü, bunu önleyecek nitelikte mekanizmaların geliştirilmesi ve henüz farkedilmemiş ihtiyaçların araştırılıp ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Girişimcilerin yaptıkları işten büyük mutluluk duymaları onların işin getirdiği stresi görmelerini engellemektedir.

Girişimcilerin strese neden olan sebepleri ortadan kaldırmak için buldukları ortak çözümler ise şöyledir:

1. **Ağ sisteminin kurulması :** Elde edilen tecrübelerin diğer işadamları ile paylaşılması bir yöntemdir. Diğerlerinin başarılarını ve hatalarını işitmekle elde edilen tarafsızlığın tedavi edici bir yönü vardır.

2. **Bir süre tamamen işten uzaklaşma :** Stresi gidermek için en iyi çarelerden biri tatile çıkmaktır. Yöneticiler bazı kronik hastalıklarından, tatilde kurtulduklarını belirtmişlerdir.

3. **Personel ile iletişimi artırma :** Ufak şirketler genellikle çalışanlara büyük şirketlere oranla ilerleme yönünden daha az fırsat sağladığı için girişimciler personel ile olan en ufak sorunun bile haledilemeyeceğini zannederler. Oysa ufak işletmelerde

işveren personelin sorunları ile tek tek ilgilenip, iletişimi artırabilir. Karşılıklı anlayışın ve işbirliğinin sağlanması personel ile ilgili sorunların azaltılabilmesi için ilk adımdır.

4. Şirket dışında çeşitli uğraşlar edinme :
Sosyal faaliyetleri artırmak veya herhangi bir konuda araştırma yapmak girişimcileri şirket meselelerinden uzaklaştırıp, stresin azalmasına neden olabilir.

Kaynak : HBR

Kore OECD Üyeliğine Aday

Kore hükümeti OECD'ye üye olmak için ithalatın ve sermaye hareketlerinin liberalizasyonunu hızlandırıyor. Bu amaçla Ekonomik Planlama Kurulu başkanlığında bir çalışma ekibi kurulmuştur.

Bugün Kore'de ithalatta liberalizasyon oranı yüzde 76'dır. Bu oranın 1986 yılında gelişmiş ülkelerdeki gibi yüzde 90'a yükseltilmesi planlanıyor.

Özel bir grup da sermaye hareketlerinin liberalizasyonunu hızlandırmak için çalışıyor. Ekonomistler Kore'nin OECD'ye katılımına karşı herhangi bir olumsuz görüş bulunmadığını belirtiyorlar.

OECD ülkeleri ekonomik güç açısından Kore'den daha üstün değiller.

OECD'ye üye ülkeler Türkiye, Yunanistan, Portekiz, İngiltere, Fransa, Avusturya, Belçika, Danimarka, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Norveç, İsveç, Hollanda, Batı Almanya, İspanya, Japonya, Finlandiya, Avustralya, Yeni Zelanda, ABD, Kanada'dır.

Uzmanlar Kore ekonomisinin OECD sekreteryası tarafından reddedilecek herhangi bir yanı olmadığını söylüyorlar. Bu sene Kore'de kişi başına gelirin 1863 dolar, ihracatın 23.5 milyar dolar, carî işlemler açığının 2 milyar dolar ve döviz rezervlerinin 7,3 milyar dolara ulaşacağı tahmin ediliyor. Bir örnek vermek gerekirse, 1964 yılında OECD'ye katıldığında Japonya'da kişi başına gelir 833 dolar, ihracat ise 6.7 milyar dolar idi. Aslında Kore'nin OECD çelik komitesine ve çalışma partisine (dünyanın önde gelen gemi yapımcıları) katılması iki kere onaylanmıştır. 1979 yılında OECD'nin çelik komitesi Kore, Brezilya, Meksika ve Hindistan'ı teşkilata katılıp dünya çelik piyasasında istikrar sağlamalarını istemiştir. Ancak dört ülke de kendi endüstrilerine karşı kısıtlayıcı hareketler nedeni ile daveti reddetmişlerdir.

Kaynak : Korea Trade Report

TSKB Kredileri

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, yeni kurulmakta olan sanayi işletmelerine ve daha önceki yıllarda finanse edilmiş kuruluşların yatırımlarının tamamlanması için ek kredi ve iştirak faaliyetlerini sürdürüyor. Bankaca geçen yıl çeşitli isimler altında sanayiye 30.5 milyar TL. dolayında kredi ve iştirak yoluyla destek sağlamıştır. Bu tutarın yüzde 23.9'nu teşkil eden 7.3 milyar TL. yeni projelerin kredi ve sermaye ihtiyaçları için, yüzde 76.1'ini teşkil eden 23.2 milyar TL. ise, daha önceki yıllarda TSKB'ca finanse edilmiş sanayi kuruluşlarına ek kredi, iştirak veya refinansman için verilmiştir.

Bankaca 1982 yılında tasvip edilen kredi miktarı bir önceki yıla oranla yüzde 85.5 artış göstererek 29.5 milyar TL. ulaşmıştır. Bu miktarın 7.3 milyar TL. sı 21 adet yeni yatırım ve tevsi projelerine, 6.5 milyar TL. sı 3 adet gübre rehabilitasyon projesine, 2.5 milyar TL. sıda daha önceki yıllarda tasvip edilen 25 projeye yatırım artışlarını karşılamak ve finansman sorunlarını çözmek amacıyla tahsis etmiştir. Bakiye tutar; 13.2 milyar TL. olup bunun 12.3 mil-

yar TL. sını 448 adet projeye 1981 yılında ihdas edilen ve bankanın sorumluluğunda yürütülen özel orta vadeli reeskont kredisi tasviplerine ve 0.9 milyar TL ise 5 adet proje ile ilk olarak 1982 yılında uygulamaya konulan kısa vadeli döviz işletme kredi tasvipleri teşkil etmektedir. Toplam kredi tasviplerinin yüzde 48.1'i döviz kredilerinden, yüzde 51.9'unu ise TL. sı kredilerinden oluşmuştur. Döviz kredileri geçen yıla oranla yüzde 45.5 oranında artarken, TL. kredi tasvipleri de geçen yılın yaklaşık iki katına yükselmiştir.

1982 yılında özel orta vadeli reeskont kredileri hariç, kredi tasviplerinin tamamı 6 ana sektörde yoğunlaşmıştır. Sektörlerden en büyük payı yüzde 44.1 ile Kimya sektörü almış bu sektörü yüzde 33.8 ile Madeni eşya, makina ve elektronik sektörü, yüzde 8 ile Tekstil, yüzde 6.3 ile Orman ürünleri kâğıt sektörü izlemiştir. Mukaveleye bağlanan krediler toplamı, geçen yıl 447'e ve 26.7 milyar TL. ulaşmıştır.

1982 yılında mevcut 17 iştirake toplam 1.108.5 milyon TL. katılma kararı verilmiştir. Bir önceki yıla oranla 1982 yılında iştirak kararları yüzde 17.2 artış göstermiştir.

Kaynak : TSKB